Vlaanderen
is onderwijs & vorming

RICHTLIJNEN AANVRAAGDOSSIER MACRODOELMATIGHEID

Document voor de hogeronderwijsinstellingen

OPZET

Dit document met richtlijnen is bestemd voor de hogeronderwijsinstellingen voor de aanvraag van een macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Hoger Onderwijs (Codex Hoger Onderwijs, artikel II. 153).

Voor het verder verloop van de procedure erkenning nieuwe opleidingen, e.g. de toets nieuwe opleiding, wordt verwezen naar het Kader Toets Nieuwe Opleiding - Vlaanderen 2019-2025 van de NVAO.

INDIENINGSMODALITEITEN

De VLHORA/de VLIR dienen vóór 1 maart van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de hogeschool/universiteit een nieuwe opleiding op zijn vroegst wil aanbieden, volgende documenten in bij de Commissie Hoger Onderwijs:

- **het aanvraagdossier macrodoelmatigheidstoets**,
- indien van toepassing, het aanvraagdossier tot vrijstelling van de verplichte afbouw van een opleiding, opgesteld door de aanvragende hogeschool/universiteit. De Commissie Hoger Onderwijs geeft enkel een oordeel over dit dossier als ze een positief oordeel gegeven heeft over het aanvraagdossier macrodoelmatigheid;
- **het advies van de VLHORA/de VLIR** bij het aanvraagdossier van de instelling, ondertekend door de secretaris-generaal.

Voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs kan een aanvraag pas worden ingediend na de beslissing van de Vlaamse Regering tot ontwikkeling van een opleiding van het hoger beroepsonderwijs die leidt tot een onderwijskwalificatie, vermeld in artikel 15/1, §6, van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur.

De andere ambtshalve geregistreerde instellingen dienen hun aanvraag rechtstreeks bij de Commissie Hoger Onderwijs in vóór 1 maart van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de instelling de opleiding op zijn vroegst wil aanbieden.

Aanvragen worden **elektronisch** ingediend bij de Commissie Hoger Onderwijs op het volgende email-adres: commissie.hogeronderwijs@vlaanderen.be

Het secretariaat van de Commissie Hoger Onderwijs bezorgt een ontvangstbevestiging aan de VLIR, de VLHORA of aan de andere ambtshalve geregistreerde instelling.

OORDEEL COMMISSIE HOGER ONDERWIJS

De Commissie Hoger Onderwijs bezorgt per mailbericht haar oordeel aan het instellingsbestuur op 30 april van het kalenderjaar van de indiening. Indien 30 april op een zaterdag of zondag valt, bezorgt de Commissie Hoger Onderwijs haar oordeel de vrijdag die eraan voorafgaat.

De oordelen worden ter informatie ook per mail bezorgd aan de VLHORA/de VLIR, het kabinet van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming, het Departement Onderwijs en Vorming, het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen en de NVAO.

INHOUD VAN HET DOSSIER

De aanvraag toont aan en motiveert omstandig hoe de decretale criteria, vermeld in artikel II.153, §3, van de Codex Hoger Onderwijs ingevuld worden.

Bij het verwijzen naar gegevens over opleidingen, hun afstudeerrichtingen, hun vestigingen en hun precieze benamingen worden enkel gegevens gebruikt uit de meest recente versie van het 'Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de lijst van bachelor- en masteropleidingen die per instelling worden aangeboden in het hoger onderwijs in Vlaanderen', en het 'Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de lijst van de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs die per instelling worden aangeboden in het hoger onderwijs in Vlaanderen'.

Het aanvraagdossier bestaat uit twee delen:
- I. Gegevens van de instelling en de opleiding;
- II. Argumentatie van de criteria voor het aanbieden van een nieuwe opleiding.

Het aanvraagdossier is bondig (max. 25 pagina's – 10.000 woorden) en bevat geen nodeloze bijlagen, zoals fotografisch materiaal, standaard geformuleerde aanbevelingsbrieven, …. Het bevat enkel de inhoudelijk relevante schema's, tabellen, kaarten,… Het dossier start met een algemene samenvatting (max. 2 pagina's) van de argumentatie bij de invulling van de decretale criteria.

In het vervolg van dit document wordt verder ingegaan op de inhoud van de verschillende onderdelen.

I. GEGEVENS VAN DE INSTELLING EN DE NIEUWE OPLEIDING

1. de instelling[1] die de nieuwe opleiding aanvraagt:
    a. naam instelling
    b. adres instelling
    c. vestiging(en) waar de nieuwe opleiding zal worden aangeboden in geval van erkenning
    d. naam en functie contactpersoon
    e. tel contactpersoon
    f. e-mail contactpersoon
2. naam van de nieuwe opleiding (graad en kwalificatie)
3. niveau en oriëntatie van de nieuwe opleiding:
    a. opleiding van het hoger beroepsonderwijs
    b. professioneel gerichte bacheloropleiding/ academisch gerichte bacheloropleiding
    c. bachelor na bacheloropleiding
    d. masteropleiding
    e. master na masteropleiding
4. de studieomvang van de nieuwe opleiding, uitgedrukt in studiepunten
5. in voorkomend geval de afstudeerrichtingen
6. in voorkomend geval de studieomvang van de afstudeerrichtingen, uitgedrukt in studiepunten
7. het studiegebied (of delen van studiegebieden) waarin de nieuwe opleiding ondergebracht wordt
8. de onderwijstaal gebruikt in de nieuwe opleiding
9. in voorkomend geval de specificatie van de graad van de nieuwe opleiding
10. in voorkomend geval de bijkomende titel die houders van de graad van de nieuwe opleiding kunnen voeren
11. het academiejaar waarin de nieuwe opleiding in geval van erkenning voor het eerst zal worden aangeboden
12. bij aanvraag voor een nieuwe **initiële** bachelor- of masteropleiding: de bestaande initiële opleiding die zal worden afgebouwd - behoudens gemotiveerde vraag tot vrijstelling van de verplichte afbouw
13. het betreft een nieuwe/reeds bestaande opleiding in Vlaanderen.

---

[1] Als meerdere instellingen bij de nieuwe opleiding worden betrokken, dan moeten de gegevens van alle instellingen worden vermeld. Bij voorkeur wordt slechts één contactpersoon genoemd.

II. ARGUMENTATIE VAN DE CRITERIA VOOR HET AANBIEDEN VAN EEN NIEUWE OPLEIDING

In het geval dat er in de betreffende aanvraagronde meer dan 1 aanvraagdossier is voor dezelfde nieuwe opleiding, is een gezamenlijke Vlaanderenbrede analyse/argumentatie van de aanvragende instellingen voor de meeste criteria een positief element. Voor een aantal criteria wordt deze Vlaanderenbrede analyse dan best aangevuld met een analyse op regionaal en/of instellingsniveau (bijvoorbeeld bij criterium 5).

De Commissie Hoger Onderwijs heeft een voorkeur voor studies / feiten die de argumentatie ondersteunen boven bevragingen van (kandidaat-)studenten. Bevragingen bij actoren uit de arbeidsmarkt kunnen daarentegen wel relevant zijn voor de onderbouwing van het dossier.

Criterium 1: de maatschappelijke relevantie van de opleiding (max. 5 pagina's)
Toon de maatschappelijke relevantie van de nieuwe opleiding aan op basis van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. Dit kan op het vlak van: - een voldoende en naar verwachting duurzame arbeidsmarktbehoefte en/of - maatschappelijke ontwikkelingen en/of - socio-culturele tendensen en/of - technologische elementen en ontwikkelingen en/of - wetenschappelijke ontwikkelingen en /of - internationale evoluties. De maatschappelijke relevantie wordt op Vlaams niveau aangetoond. Daarnaast kan dit ook op regionaal en/of instellingsniveau. In het geval de aangevraagde opleiding reeds aangeboden wordt in de Vlaamse Gemeenschap, toon de maatschappelijke relevantie van de **bijkomende nieuwe opleiding** op overtuigende en onderbouwde wijze aan. Focus hierbij op de noodzaak van de **uitbreiding** van het aanbod. Mogelijke elementen die hier kunnen meegenomen worden zijn bijvoorbeeld de (lokale) verwachte behoefte op de arbeidsmarkt (vb aan de hand van VDAB en sectorgegevens), de evolutie van de studentenaantallen in de bestaande (identieke) opleiding(en), …

Criterium 2: het verwachte aantal studenten in de opleiding en de impact daarvan op dezelfde of andere al bestaande opleidingen (max. 5 pagina's)
Verwacht aantal studenten in de opleiding Geef een zo precies mogelijke en onderbouwde raming van de studentenaantallen die kunnen verwacht worden (minimum- en maximumverwachting) in de nieuwe opleiding, met nauwkeurige aanduiding van hypotheses en gevolgde werkwijze.

Impact op dezelfde of andere al bestaande opleidingen
Vermeld de evolutie van de studentenaantallen in de bestaande en/of verwante opleiding(en). Kijk hierbij naar het (recente) verleden en de toekomst.
Schat op een onderbouwde manier de mogelijke gevolgen in voor de inschrijvingen voor andere opleidingen (dezelfde of aanverwante opleidingen). De term "opleiding" wordt hier ruim geïnterpreteerd, ook afstudeerrichtingen, keuzetrajecten, … kunnen meegenomen worden.

Criterium 3: de verwachte vraag naar afgestudeerden uit de opleiding en de verhouding met afgestudeerden uit andere al bestaande opleidingen (max. 5 pagina's)

Verwachte vraag naar afgestudeerden uit de opleiding
Toon op een onderbouwde manier (aan de hand van de ontwikkelingen op het niveau van de sector of binnen het vakdomein) aan dat er vanuit de arbeidsmarkt een voldoende belangstelling voor de nieuwe opleiding kan worden verwacht. Geef hierbij een zo precies mogelijke en onderbouwde raming van de te verwachten vraag naar afgestudeerden van de nieuwe opleiding en van het effect op de afgestudeerden van aanverwante opleidingen. Geef een nauwkeurige aanduiding van hypotheses en gevolgde werkwijze. Geef hierbij een beschrijving voor welke sectoren en (groepen van) bedrijven de nieuwe opleiding relevant kan zijn en hoe hun economische situatie/groei wordt ingeschat.

Verhouding met afgestudeerden uit andere al bestaande opleidingen
Geef een inschatting van de mogelijke effecten van de nieuwe opleiding op de afgestudeerden (op de arbeidsmarkt) in dezelfde en verwante opleidingen, inclusief de verhouding tussen de verschillende profielen.

Criterium 4: de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) en de naamgeving van de opleiding (max. 2 pagina's)

Domeinspecifieke leerresultaten
Het dossier bevat de gezamenlijk door de instellingen opgestelde DLR.
Bij **bestaande** opleidingen worden de door de NVAO gevalideerde DLR aan het dossier toegevoegd of er wordt verwezen naar de link waar de DLR terug te vinden zijn.
Indien een procedure voor wijziging DLR loopt, wordt de aanvraag tot wijziging bij de NVAO toegevoegd aan het dossier.
Voor **nieuwe** opleidingen voor Vlaanderen worden de door de NVAO gevalideerde DLR - indien zij reeds bestaan - toegevoegd. Zo niet wordt de door VLUHR bekrachtigde versie toegevoegd en bij afwezigheid hiervan de door de VLIR/VLHORA vastgestelde versie, inclusief de beslissing van respectievelijk het Bureau van Rectoren en de Raad van Bestuur. In het geval dat er na de indiening van het dossier nog verdere procedurele stappen gezet worden (bekrachtiging, validering, inhoudelijke wijzigingen) brengt de instelling de Commissie Hoger Onderwijs hiervan op de hoogte, zodat de Commissie Hoger Onderwijs steeds over de laatste versie beschikt.

Naamgeving van de gevraagde nieuwe opleiding
Motiveer bij nog niet bestaande opleidingen de naamgeving van de gevraagde opleiding. De transparantie ten aanzien van benamingen van bestaande opleidingen, inclusief benamingen van anderstalige opleidingen, vormt hierbij een aandachtspunt.

Criterium 5: een inschatting van de mate van verwevenheid en verwantschap van de nieuwe opleiding ten aanzien van het bestaande aanbod (max. 5 pagina's)
Situeer de voorgestelde opleiding in het bestaande aanbod op instellingsniveau, associatieniveau en binnen Vlaanderen, met aanduiding van differentiëring tegenover/ verwevenheid t.a.v. andere gelijkaardige of verwante opleidingen. Hierbij wordt het bestaande aanbod ruim geïnterpreteerd en worden hieronder bijvoorbeeld ook onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en levenslang leren gevat. Bespreek de regionale spreiding en de wenselijke fijnmazigheid van het aanbod. Voeg aan het dossier de **opleidingsspecifieke leerresultaten** (OLR) toe indien deze beschikbaar zijn. Vermeld de **vereiste vooropleidingen en toegangsvoorwaarden, de aansluitingsmogelijkheden en de mogelijke vervolgopleidingen**, zoals gevraagd in artikel II.152, punt 1°, j, k, l van de Codex Hoger Onderwijs. Geef een **situering van de DLR en ev. OLR** van de gevraagde opleiding t.o.v. de verwante opleidingen. M.a.w. geef aan in welke mate de leerresultaten en ev. het curriculum van de gevraagde opleiding overlappen met deze van andere opleidingen. Dit moet de Commissie Hoger Onderwijs toelaten te besluiten of de gevraagde opleiding t.o.v. bestaande opleidingen 'nauwelijks' (in hoge mate vernieuwend en uniek), 'beperkt' (verwevenheid is minder dan de helft), 'sterk' (verwevenheid is meer dan de helft) verwant is; of dat de gevraagde opleiding de facto reeds bestaat in Vlaanderen.

Criterium 6: de inhoud van het advies van de VLIR of de VLHORA, met aandacht voor de regionale spreiding en wenselijke fijnmazigheid van het aanbod (max. 1 pagina) Dit criterium is niet van toepassing voor aanvragen van andere ambtshalve instellingen.
Het advies van de VLIR/VLHORA geeft aan waarom de opleiding hetzij moet worden gezien als relatief nieuw en uniek binnen het Vlaamse hogeronderwijslandschap, hetzij reeds als bestaand in dezelfde of een verwante vorm. De VLIR/VLHORA geeft een advies over de regionale spreiding en wenselijke fijnmazigheid van het aanbod. In geval van een bestaande opleiding of indien meerdere instellingen dezelfde opleiding aanvragen motiveert de VLIR of de VLHORA waarom meerdere instellingen die opleiding kunnen aanbieden.